

Tartalom

Nagyünnepi imarend 5784 2

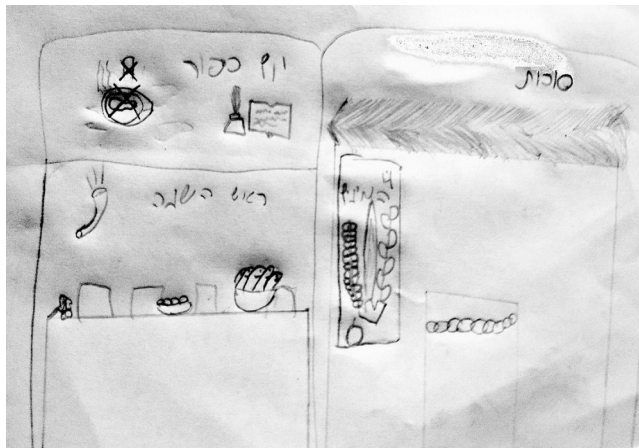
Töltsük együtt a zsidó év legszentebb napjait!

Írj egy könyvet, és segíts másokat! 3

*„Bölcs az, aki minden embertől tanul” –
még a marketingesektől is*

Hagyd el a kényszerpályát, és kezdj élni – az Elul-esély 6

*Mit tehet az az ember, aki úgy érzi, hogy
nem született „szerencsés csillagzat alatt”?*

Rajz: Farnadi-Jerusalími Temima. Köszönjük!!

Egy gondolat a hetizakaszról

„Amikor új házat építesz, készíts kerítést a tetejére, hogy ne tegyél vért a te házádba, amikor leesik onnan valaki.” (Mózes 5., 22:8)

Hetizakaszunk nem kevesebb, mint 74 törvényt tartalmaz – ezzel bekerült a Tóra legtöbb parancsolatait tartalmazó hetizakaszai közé.

Ezek egyike az új ház és a tető kerítésének törvénye.

Mindannyian egy „új házat” építünk ebben az időszakban: egy új évet, melynek megkezdését nemcsak tétlenül várjuk, hanem tudatosan igyekezzünk felkészülni rá.

Számot vetünk elmúlt évbéli eredményeinkkel, és ezek ismeretében készítjük el a „kerítésünket”, ami megvéd attól, hogy a következő évben meggondolatlanul cselekedjünk. Ezt a kerítést a ház „tetejére” tesszük, azaz a magas ambícióink, terveink köré, nehogy a kezdeti lelkesedés túl messzire vigyen minket.

Impresszum

Az *omek* szó jelentése: *mélység*. Az *orti.hu* célja a hagyományos zsidó értékek, autentikus tórai tanítások megjelenítése közérthető, modern formában. Elgondolkodtató, inspiráló, a tórai és rabbinikus irodalomból építkező témák, üzenetek, napjaink számára.

Írta és szerkesztette: Szántó-Várnagy Binjomin, a Bét Jehuda közösség rabbija (Budapest, 1084 Scheiber Sándor utca 2.).

Megjelenik 130 példányban.

Kapcsolat, feliratkozás, jó tanácsok vagy önkéntes segítség felajánlása: ortimagazin@gmail.com.

Nagyünnepek a Bét Jehudában 5784 / 2023

Zénés ünnepi készülődés	Szeptember 3.	Vasárnap	16:00
<i>közösségi ráhangolódás a nagyünnepek hangulatára, dallamvilágára, gondolataira</i>			
Sábát Nicávim-Vájélech	Szeptember 8.	Péntek	18:00
<i>Péntek esti tanulás, szombatköszöntés és kidus</i>			
Sábát Nicávim-Vájélech	Szeptember 9.	Szombat	9:00
<i>Szombat reggeli ima és Tóraolvasás</i>			
Szlichtot	Szeptember 9.	Szombat	23:45
<i>bocsánatkérő imádságok első estéje, több közösséggel együtt a Rumbach zsinagógában</i>			
Erev Ros Hásáná	Szeptember 15.	Péntek	18:00
Ros Hásáná 1. reggel	Szeptember 16.	Szombat	9:00
Sábát Háázinu	Szeptember 22.	Péntek	18:00
<i>Péntek esti tanulás, szombatköszöntés és kidus</i>			
Sábát Háázinu	Szeptember 23.	Szombat	9:00
<i>Szombat reggeli ima és Tóraolvasás</i>			
Kol Nidré	Szeptember 24.	Vasárnap	18:00
Jom Kipur reggel	Szeptember 25.	Hétfő	9:00
Jom Kipur délután	Szeptember 25.	Hétfő	17:30
Erev Szukot	Szeptember 29.	Péntek	18:00
Szukot 1. reggel	Szeptember 30.	Szombat	9:00
Szukot félünnep	Október 5.	Csütörtök	17:30
<i>kötetlen ünnepi közösségi együttlét, örömszene, ropogatnivaló</i>			
Erev Smini Áceret	Október 6.	Péntek	18:00
Erev Szimchát Torá	Október 7.	Szombat	19:00
Sábát Berésit	Október 13.	Péntek	18:00
<i>Péntek esti tanulás, szombatköszöntés és kidus</i>			
Sábát Berésit	Október 14.	Szombat	9:00
<i>Szombat reggeli ima és Tóraolvasás</i>			

Jó beíratást, jó bepecsételtetést!

*Felemelő ünnepeket, tartalmas új évet, felemelkedést
az egész szűkebb és tágabb közösségünk számára!*

Írj egy könyvet, és segíts másokat!

Az utóbbi hetekben tanultunk közösségünkben a Meszilát Jesárim című könyvből, az éberség [zehirut] fogalmáról, ami a jámborság felé vezető első lépcsőfok.

A szerző (Rabbi Mose Cháim Luzzato, azaz Rámchál) szerint az embert a *chesbon hánefes*, vagyis a „léleknek az elszámolása” juttatja el az éberséghez.

Most Elul hónapban, a zsidó év utolsó hónapjában vagyunk. Ilyenkor az egyik fő motívum éppen ez: a cselekedeteinkkel való elszámolás. Ez – ideális esetben – minden ciklusban megtörténik: minden nap, hét, hónap, és év végén egyaránt.

Rámchál azt tanítja, hogy ugyanúgy vagyunk kötelesek elszámolni a saját életünkkel, ahogyan „a legnagyobb kereskedők” (3. fejezet).

Eszerint talán nem helytelen, ha ebben az időszakban tanulságot igyekszünk tanulni, még a kereskedőktől is.

Én ebben az időben szoktam szívesen olvasni könyveket olyan emberektől, akiknek valójában bevallottan semmilyen más céljuk nincsen, mint minél nagyobb vagyont összegyűjteni, minél rövidebb idő alatt. Az alábbiakban néhány fontos tanulságot szeretnék megosztani veletek ebből az olvasmányélményemből (*The One Book Million Method*).

Amikor egy üzleti gondolkodású ember arról ír, hogy milyen könnyen lehet elképesztő mennyiségű pénzt gyűjteni, akkor a Tóra tanulói arra gondolnak, hogy nincsen annál nagyobb érték, mintha valaki a Tórát meg tudja szerezni.

Csak éppen mi elképzelhetetlennek tartjuk azt, hogy valaha is fogunk olyan sok Tórát

tanulni és olyan sok mindenre emlékezni, mint a legnagyobb Tóratudósok.

Ez az első lecke, amit meg kell tanuljunk a kereskedőktől: a bátorság és az önmagunkba vetett bizalom leckéje.

Tóratanulás: a „miért” és a „hogyan” kölcsönös viszonya

Amiatt is figyelemreméltónak találtam ezt a tanulságot, mert mindig is érdekelt az, hogy *miért* és *hogyan* tanulunk Tórát. Szoros összefüggés van a „miért” és a „hogyan” között.

Ugyanis hogyha megbizonyosodik számunkra a „miért”, vagyis világossá válik számunkra, hogy ez tényleg egy nagyon hasznos és fontos dolog, amitől értékesebbek leszünk és előrevisz, akkor az automatikusan meg fogja oldani a „hogyan”-t.

Hiszen ha tényleg motiváltak vagyunk abban, hogy elérjük a célunkat, akkor mindjárt sokkal könnyebben fogjuk felfedezni azt, hogy hogyan oldjuk meg az elérni kívánt célt.

Így gondolkodtam mindeddig. A könyv elolvasása után azonban rádöbentem, hogy fordítva még inkább igaz ez. Hiszen a „hogyan”-ból jobban következik a „miért” mint fordítva: ha valóban van egy olyan módszer, amivel elérhető jelentős mennyiségű Tóranak a megszerzése, akkor mindjárt sokkal kevésbé érdekel az is, hogy „miért”.

Hiszen hogyha én elérhetem ezt a szellemi nagyságot, akkor miért is ne akarnám elérni?

Sokkal kevesebb motiváció szükséges egy olyan cél eléréséhez, ami az ember látóhatárán belül van. Innen tanulhatjuk, hogy erőfeszítéseinket inkább a „hogyan”-ra, azaz a prakti-

kumra érdemes összpontosítani, mint a „miért” teóriáira.

Marketing és cheszed

A legtöbb ember azt gondolja magáról, hogy nem képes megírni egy egész könyvet, mivel nagyon kevés a hozzá szükséges szaktudása. A szerző ezzel szemben azt állítja, hogy

ha valaha is volt az életedben olyan téma, amiről szívesen, hosszan és lelkesen beszéltél, akkor az a téma már önmagában is elegendő egy könyv megírására.

Magunk sem vagyunk tudatában annak, hogy micsoda mennyiségű tudás gyűlt össze a fejünkben az évek során a lehető legkülönböző-félebb tevékenységekből, amiket úzunk.

Az igazán jó könyv megírásának a titka valójában nem is az, hogy minél többféle adatot és információt összegyűjtsünk, hogy kitöltsük vele a könyv oldalait. Éppen ellenkezőleg: az, hogy kiszelektáljunk belőle minden olyan dolgot, ami az olvasók számára érdektelen.

A jó könyv megírásának a titka az, hogy egy nagyon jól körülhatárolt, kézzelfogható dologról írunk, amivel segíteni tudjuk az embertársainkat.

Ez mindenféle marketing tevékenységre igaz, hiszen a marketing célja éppen az, hogy elhitesse a vevővel, hogy a termék jót tesz vele.

A marketing maga nem más, mint a jótékonyosság [cheszed] egy eltorzult formája.

A *cheszed* lényege az, hogy jót akarok tenni a másikkal, odafigyelek rá, és beleképzelem magamat az ő helyébe.

Az a célom, vágyam, hogy én hogy tudjak a másiknak segíteni, és nem pedig a saját céljaimra összpontosítok. A marketing tudománya pontosan ezt akarja elérni, csak

éppen azzal a céllal, hogy saját magának nagy bevételt szerezzen.

Ha ettől a hiányosságtól elvonatkoztatunk, akkor megkapjuk a tökéletes *cheszedet*. Talán ez az egyik legnehezebben elérhető szellemi szint: kilépni a saját bőrömből, és valaki másnak a helyzetébe beleélni magamat. Elvitathatatlan: azok, akik valamit el szeretnének adni, ezt meg tudják tenni.

Ez mindannyiunk számára erősítő tudat kell, hogy legyen: mi, akiket nem a nyereségvágy hajt, mennyivel inkább képesek lehetünk a tökéletes önzetlenségre!

Szintén erősítő az a tudat, hogy valójában sokkal többet tudunk annál, mint amennyit feltételezünk magunkról.

Abból is erőt meríthetünk, hogy másoknak szüksége van a mi tapasztalatainkra. Tudunk segíteni másokon, megoldani a problémáikat azáltal, hogy jelentős energiát fektetünk saját, meglévő tapasztalataink és élményeink rendszerezésébe.

Napjaink nagy hiánycikke: a bizalom

A legtöbb ember azon aggódik, hogy nem lesz képes egy egész könyvet megtölteni a gondolataival.

A valóság ezzel szemben az, hogy a legtöbb olyan könyv, ami megváltoztatta a világot, egyáltalán nem volt hosszú.

A szerző összegyűjtött egy kis felsorolást jó néhány könyvből, amik viszonylag rövid terjedelemben, kevesebb, mint száz oldal alatt, jelentős hatást gyakoroltak a világ menetére.

Valószínűleg a mi könyvünknek nem lesz szüksége arra, hogy ilyesmit tegyen. Mégis fontos tudnunk: a könyv hossza nem egyenes arányos a könyv potenciális hatásával.

Van egy olyan dolog, amit a könyv mint műfaj hatékonyabban tud elérni bármely más műfajnál. Ez pedig a bizalom megszerzése.

A szerző leírja, hogy napjaink piacának egyik legmeghatározóbb jellemzője a bizalom hiánya. Pontosan azért, mert gombamód elszaporodtak azok a kereskedők, akik mindenféle értéktelen dolgokat szeretnének az ügyfeleikre rásózni, és emiatt a piac elvesztette a bizalmát a legtöbb hirdetett termékben.

Ki vagy te, mit tudsz adni nekem és miért higgyem el, hogy képes vagy minderre? Ezeket a kérdéseket egy rövid könyv kiválóan meg tudja válaszolni.

Hiszen ha egy egész könyvet tudtál írni arról a témáról, aminek te vagy a szakértője, akkor az olvasó ezen keresztül a saját szemeivel győződhet meg a tapasztalataid mélységéről.

A szerző azt mondja, hogy ebben a könyvünkben az összes „üzleti titkainkat” elárulhatjuk. Semmit nem fogunk veled veszíteni.

Példaként a diéta iparágát hozza fel: lehetséges egy könyvbe leírni a diétának az összes titkát és rejtélyét, és utána az emberek még mindig képtelenek lesznek arra, hogy betartsák.

Még mindig szükségük lesz egy coach-ra, aki az ő diétájukat segíteni fogja, mert az elmélet és gyakorlat között tátongó szakadék ennyire jelentős. Ez az oka annak, hogy létezik a diéta több milliárdos iparága.

Mindebből a tanulság számunkra az, hogy van tudásunk, képességünk és ismereteink, amit meg tudunk osztani a világgal, és segíteni tudunk másokon.

Tudunk annyit, hogy leírjunk egy egész könyvet! És ezzel igen komoly érdemeket szerezhetünk – egy cél, ami a spirituálisan motivált embereket jobban mozgatja a meggazdagodásnál.

Megtalálni önmagunkat – és a célközönségünket

Arról is ír a szerző, hogy minden ember más és más szemszögből vizsgálja a világot. Ahogy Bölcseink tanítják, nincsen két egyforma ember:

Az Örökkévaló teremtésének a nagyságát az jellemzi, hogyha az ember készít egy darab érmenyomot, akkor az összes érme, ami abból kijön, egyforma. Ezzel szemben az Örökkévaló egyetlen érmenyomot készített el: az első embert. Mégis, minden ember, aki tőle származik, különböznek (Misna, Szanhedrin 4:5).

Emiatt ha az ember képes arra, hogy ezt a saját egyediségét megtalálja, akkor olyan terméket, könyvet vagy tudást tud kínálni másoknak, amit rajta kívül senki más.

A szerző tanúsítja, hogy ő maga egy olyan piacon ért el kiemelkedő sikereket, amin óriási konkurenciája van. És mindezzel együtt, mivel megtalálta a saját hangját és célközönségét, ez a konkurencia egyáltalán nem jelentett számára problémát.

Ezért állítja:

saját magunk felfedezése – még üzleti szempontból is! – az egyik legjövedelmezőbb befektetés.

Akkor mennyivel inkább igaz ez számunkra, akik nem az anyagi, hanem a lelki-szellemi fejlődés útjait kutatjuk!

És végül, de nem utolsósorban azt is tanulhatjuk ebből a könyvből, hogy ahhoz, hogy ma egy könyvet le tudjunk írni, egyáltalán nem

kell naphosszat a klaviatúra előtt írunk. Hiszen vannak már olyan programok, amik a felvett hangunkat majdhogynem tökéletes formátumban átírják. Ezek a programok magyarul is elérhetőek. Ezt a cikket sem a hagyományos módon írtam, hanem egy program segítségével (Alrite.io).

Kíváncsi vagyok, hogy akadt-e olyan olvasó, akinek ez még azelőtt feltűnt, hogy elárultam? Ha igen, azt kérem, jelezze! Köszönöm előre is.

Sok sikert mindenkinek az első könyve megírásához, és az új karrierje kezdetéhez, mellyel másoknak segíteni tud!

AKTUÁLIS

Hagyd el a kényszerpályát, és kezdj élni – az Elul-esély

Elul a javíthatatlan zsidó optimizmus hónapja.

Tizenegy hónap telt el a legutóbbi Elul óta, a legutóbbi nagyünnepek óta. Ez éppen elég ahhoz, hogy ismét elkezdjünk reménykedni a lehetetlenben: hogy most végre tényleg megváltozunk.

Tizenegy hónapon keresztül az az érzésünk, hogy pontosan ugyanazokba a hibákba esünk, már évtizedek óta kényszerpályán mozgunk, amit mások határoznak meg számunkra, és csak néha-néha villannak fel a nagyívű álmok és ideák, elképzelések a távoli láthatáron.

Csillagzat – erősebb az embernél?

Ez az, amit a Talmud bölcsei úgy hívtak, hogy *mázál*, azaz csillagjegy. A csillagjegy az, amiről a régi ember azt gondolta, hogy meghatározza a kényszerpályáját.

Innen ered az is, amikor azt mondjuk, hogy valaki „szerencsés csillagzat alatt született”. Az ókori ember számára a csillagok voltak azok a láthatatlan erők, amik meghatározzák a pályáját, amit ezen a világon befut.

A modern ember sokkal felvilágosodottabbnak képzei magát ennél. De valójában mi is, amikor úgy érezzük, hogy kényszerpályán mozgunk, pontosan ugyanazt gondoljuk, mint

a régi kornak az embere, amikor a csillagzatoknak a hatásáról beszélt.

Én mázál leJiszráél – a zsidó népre nem hatnak a csillagok. (Sábát 156a)

Ez a híres talmudi mondás Ábrahám kapcsán szerepel, aki látta a csillagokban, hogy nem lehetnek gyerekei. Az Örökkévaló azt mondta neki, hogy „menj ki a csillagzataid alól”, és emelkedj felül a csillagokon.

A „csillagzat” valójában nem más, mint annak a rendszernek a kifejeződése, amin keresztül az Örökkévaló az egész világot irányítja.

Az egész világ hasonlít egy óriási, összetett, szervezett rendszerhez, ahol minden csoportnak és minden egyénnek megvannak a maga irányító, befolyásoló erői, melyek aszerint vannak kiválasztva, hogy mi az, ami a neki leginkább fontos, az ő adott élethelyzetében mi az a „kijavítás” [*tikun*], amit el kell végeznie.

Az Örökkévaló az pedig az, aki fentről mindent átlát, az egész nagy rendszert, és abban minden egyes egyénnek a szerepét, hogy ki nek milyen életfeladata van:

egy olyan javítás, amit az egész univerzumban egyedül csak ő tud elvégezni, a történelem kezdetétől, egészen a végéig.

Ábrahám ereje – mindannyiunk öröksége

Az tehát, hogy az egyes emberek bekerülnek egy ilyen csillagzat, vagyis magasabb irányító erő hatása alá, nem egyfajta „gonosz végzés”, vagy kozmikus tévedés, hanem az Örökkévaló végtelen bölcsességének az eredménye.

De ha az Örökkévaló ennyire tökéletes kiszámítással megállapította, hogy pontosan milyen erőknek kell hatni ránk az életben, akkor miért is akarnánk kijönni alóla?

Miért akarnánk felülrni az ő tökéletes bölcsességgel hozott döntését?

Azért, mert ez a pálya, amit az Örökkévaló nekünk szán, nem feltétlenül ennyire egyenes, mint az egyik faluból a másikba vezető út.

Maga az a tény, hogy ki akarunk jönni bizonyos magasabb erők hatása alól, az is a munkánknak és a kijavításunknak a része.

Az sem véletlen, hogy ez a fenti történet a csillagokról éppen Ábrahámmal történt. Hiszen a hagyomány szerint Ábrahám a *nagyság* szimbóluma, míg Izsák az *erő* szimbóluma.

A „nagyság” azt jelenti, hogy az ember képes nagyobb lenni, felülemelkedni a legmagasabb természeti és szellemi erőkön és törvényeken, a Teremtő segítségét kérve, ha megfelelő érdemei vannak.

Ezért éppen Ábrahám kapta meg ezt a kijelentést, hogy Izrael felül áll a csillagjegyeken, vagyis képes kijönni a magasabb irányító erők hatása alól.

Ez egy magasabb szintű szellemi szolgálat, mint az, hogyha az ember bentmarad ezen erők hatása alatt. Noha az sem értéktelen, hogyha az ember a saját rendszerén belül meg tud küzdeni a kihívásaival. Viszont Ábrahám hívása ennél eggyel magasabb.

Az eleve elrendelés, amitől nem is akarunk megszabadulni

Kulcsfontosságú az a tudás, hogy ha erőt veszünk magunkon, képesek lehetünk megszabadulni attól, amit addig valamiféle végzetnek vagy sorsnak képzeltünk. Attól, ami örökre elrendeli azt, hogy milyen magas szintig juthatunk el.

Ez felszabadít az „eleve elrendelés” súlyos, nyomasztó tudata alól, hogy „nekem már soha nem sikerülhet semmi, mert valami miatt így rendelték az égben”.

De az igazság az, hogy van egy bizonyos fajta „eleve elrendelés”, amiben igenis hiszünk. És az egyáltalán nem nyomasztó.

Ezért is hívják azt a folyamatot, ami ebben a hónapban történik, úgy, hogy *visszatérés [tesuvá]*. Azaz: visszatérünk ahhoz a tökéletes, eredeti ponthoz, amit mindig is tudtunk.

Az igazság az, hogy amit életünk 120 éve során megvalósítunk, annak a gyökerei és a magja már egészen korántól kezdve el vannak vetve.

A helyes irányt, a számunkra kijelölt utat már egészen kisgyerekkortól kezdve érezzük a lelkünkben. Az egyetlen feladatunk az, hogy ehhez visszataláljunk.

A finomhangolás varázsa

Ha viszont valóban ez a sorsunk, ami a csillagzatunkba bele van írva, akkor hogyan létezik az, hogy mindezt idáig nem sikerült megvalósítanunk?

Biztos, hogy már sokszor nekifutottunk, és mindannyiszor kudarcot vallottunk, és ebből azt a következtetést vontuk le, hogy ez nem jár nekünk.

A valóság ezzel szemben az, hogy ha egy do-
logról

**akár csak egyetlen egy pillanatra érezzük
tökéletes tisztasággal, hogy az igaz, és ne-
künk kell megcsinálni, akkor valószínű,
hogy az az igazság.**

Később viszont egy olyan belső hangot
hallunk, ami azt állítja, hogy „lehetetlen
megvalósítani idealista elképzeléseinket”. Ez
a *jécer hára*, a rossz ösztönnek a hangja.

*Mi a kiút a rossz ösztönnek ebből a
csapdájából?*

Az „igazság pontja” továbbra is igaz maradt,
függetlenül a rossz ösztön kísértésétől. A
legtöbb esetben csak egy icipici apróság van,
egy finomhangolás, egy finomítás, amit ki
kell javítanunk az eredeti tervben, és azt
következetesen véghezvinnünk. Ehhez
azonban erőre van szükségünk.

*Ezt az erőt meríthetjük ebben a hónapban a
nagyünnepek felemelő erejéből, az azokra va-
ló felkészülés erejéből, valamint a Tóratanu-
lás és az imádkozás erejéből.*

KÖZÖSSÉGI OLDAL

Kedves Közösség,

Péntek este köszönt ránk Ki Técé hetizakaszainak szombatja.

Időpontok Budapesten:

Gyertyagyújtás péntek este: 19:20-ig (legkorábbi időpont 18:12).

Szombat kimenetele este: 20:26.

A zsinagógában péntek este 17:30-tól tanulunk, 18:00-tól imádkozunk.

A *Smá Jiszráelt* olvassuk el otthon mind a péntek esti ima után (legkorábban 20:28-kor),
mind a szombat reggeli ima előtt (legkésőbb 9:19-ig).

Gut Sábesz, Sábát Sálom!

Az OMEK MAGAZIN II. évfolyam 14. száma

Cvi ben Simon

emlékére szentelt adománynak köszönhetően jelenhetett meg.

Legyen a tanulásunk, inspirációnk a lelkének felemelkedésére!

Eckstein Ármin (Cvi ben Simon) 1869. december 28-án született Szielnic településen
(Liptó vármegye, ma *Liptovská Sielnica*, Szlovákia)

Eckstein Simon és Singer Terézia Netti (zsidó nevén: Eszter Etel) gyermekeként.

1925. augusztus 15-én (Áv 22.) hunyt el a Gömör vármegyei Putnokon, ott is nyugszik.